

Franckesche Stiftungen zu Halle

Joachim Langens Verbesserte und Erleichterte Lateinische Grammatica

Lange, Joachim

Halle, 1767

VD18 13160842

Decuria Octava. De Rebus Variis. Arnoldus et Nicolaus.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-196019

tiam et studia; amor vero exacuat sensum attente audiendi. V. Quid postea? H. Statim legendum frequenter: et discendum libenter. V. Sic *lego* retinet locum tertium. H. Retinet omnino: sed *doceo* suo loco mouetur, et quantum accipit seu ultimum. V. Quæ subest ratio? H. Id postulat natura disciplina: nemo enim recte *docere* potest alios, nisi antea diu multumque *audiuerit* attente, *amauerit* impense et *legerit* seu didicerit quam diligentissime litterarum studia. V. Bene philosopharis in ipsa grammatica. H. Cur vero quatuor coniugationibus præmittitur *sum*? V. Quia *esse* seu exsistere debet in rerum natura: qui vult *audire*, *amare*, *legere*, *docere*.

DECURIA
OCTAVA.
DE
REBUS VARIIS.
ARNOLDVS et NICOLAVS.

I. De via.

A. Quo tendis Nicolae? N. Recta in hortum *Friderich*.
A. Hæc via eo non fert: sed ista satis trita, etsi plaustris inuia. N. Lutosâ illa et acclinis, nec lapidibus strata?
A. Progredere modo alacriter: mox erit declinis, arida et satis iucunda. N. Non videtur vero esse compendiaria.
A. Est sane, nisi quæsiueris dinerticula: hoc est, nisi ab eadem ad dextram vel ad sinistram deflexeris. N. Persequar hunc callem sine errore, gradumque accelerabo.

Dd

Il De

II. De alauda et luscinia.

A. Audiui heri alaudam, veris nuntiam. N. Nonne etiam lusciniam? A. Nondum: hæc enim non veris sed æstatis est prænuntia. N. Vtra vero canit suauius? A. Luscinia: insignis tamen est etiam vocis seu cantus præstantia in alauda. N. Omnino: ideoque nomen habet a laude; laudat enim Dominum, creatorem suum. A. Scita est hæc nominis ratio. N. Nos vero inde discamus, multo magis Deum laudare. A. Id omnino æquum est: dedit enim nobis vocem humanam et articulatam. N. Interea vero gaudeo, appropinquare tempus, quo possumus animum nidos inuestigare.

III. De apibus.

A. Quid edis, Nicolae? N. Panem melle illitum pro butyro. A. Quomodo sapit? N. Dulcissime. A. Quisnam conficit mel? N. Apis: non autem vna, sed plures. A. Vnde illud conficiunt? N. E florum succis. A. Admiranda certe est natura apum. N. Immo admirandum sane artificium est in mellificio. Dicuntur etiam ducere examina. A. Sicut nos in schola nostra? N. Minime, sed nouam progeniem emittunt. A. Quid præterea obseruas in apibus? N. Permulta: sed nunc sufficiet, duo adhuc meminisse. A. Dic quæso. N. Habent aculeum, cuius emissionem nocere possunt cuti: et formant ceras tenaces. A. Age, sumus ceras tractabiliore.

IV. De ingenio.

A. Salue, Nicolae ingeniose. N. Cur me vocas ingeniosum? A. Quia es ingenio acuto. N. Ego sane nullum mentis acumen in me deprehendo. A. Sufficit, alios id deprehendere. N. Nec tuum ingenium est tardum ac obtusum. A. Falleris, Nicolae: non enim habeo ingenium in promptu, ut cogitando facile possum quidvis adsequi. N. Cer-

N. Certe tamen iudicium tibi non deest. A. Vnde hoc colligis? N. Quod non cares iudicandi solertia. A. Crede mihi, Nicolae: si, quod verum est, fatear, neuter nostrum habet, cur se efferat. N. Facile tibi assentior. A. Ergo nos de nobis sentiamus demisse.

V. De mendacio.

N. Cur heri non fuisti in schola, Arnolde? A. Carebam calceis. N. Mentiris: nam vidi te ambulantem in foro. A. Rogo te etiam atque etiam, ne dicas præceptori. N. Ergo mentitus es. A. Fateor, modo præceptor non resciscat. N. Deus tamen nouit. A. Ille me non cecidit virga. N. Grauisime erras: noli irritare ad vindictam Deum, seu-rum iudicem, cuius virga peccatoribus aliquando erit intolerabilis. A. Etiam mendacibus? N. Omnino: nam imitantur diabolus, spiritum mendacissimum. A. Non mentiar posthac. N. Faxit Deus, vt serues promissa.

VI. VII. De furto et mendacio.

N. Vbi et a quo accepisti illum anulum, Arnolde? A. Inueni eum in platea. N. Quando? A. Nudius tertius, quum venirem e templo. N. Sed ego illum adhuc heri vidi in digito amittæ tuæ, Sabinæ. A. Illa eum fortasse amisit. N. Mendacem oportet esse memorem. A. Cur me vocas mendacem? N. Non solum es mendax, sed etiam fur. A. Quid abstuli? N. Anulum. A. Id vix probabis. N. Jam satis probaui: immo tu ipse probasti, seu confessus es. A. Quibus verbis? N. Credisne, me anulum heri vidisse hærentem in digito amittæ tuæ? A. Id non negabo. N. Quando vero tu eum inuenisti in platea? A. Ante tres dies. N. Ecce mendacem sui immemorem: qui inuenire potest, antequam aliquid amisum est. A. Fateor furtum et mendacium. N. Sane pudeat te vtriusque: in primis mendacii, quod

quod turpissime a te iteratum est. A. Crede mihi: non solum facti me pudet, sed etiam poenitet atque piget. N. Vt nam serio.

VIII. De ira et odio.

N. Cur irasceris, Arnolde? A. Titius me fuisse percussit. N. Putabam, Titium esse amicum tuum. A. Ex amico factus est inimicus, odio dignus. N. Erras, Arnolde: nam debemus etiam hostes nostros diligere. A. Sed illi nos non diligunt. N. Nec nos Deum amauimus: et ille tamen nos amat impense, ut ipsum redamemus et simul amore complectamur inimicos nostros. A. Bene mones: ignoscam Titio, ipsumque amabo.

IX. De animo ingrato.

A. Vnde accepisti nouum istum librum, Nicolae? N. Ab auunculo meo. A. Num ipsi gratias egisti? N. Oblitus sum, nec opus fuit gratiarum actione. Non enim postulauit eam auunculus. A. O ingratum hominem: qui non vult gratias agere, nisi exactas! Fuitne tibi gratus liber? N. Fuit omnino, et adhuc est. A. Vide impudentiam tuam: liber est gratus tibi, tu vero es ingratus erga eius datorem. N. Agnosco errorem ac vitium meum. A. Sed ita illud agnosce, ut emendetur.

X. De maledicentia.

A. Cur tam tristis incedit Valentinus? N. Luit poenam linguæ. A. Qualem habet linguam? N. Maledicam, quam conuiciatus est fratrem suum. A. Quomodo? N. Vocauit eum asinum et hominem nequam: reliqua conuicia taceo. A. Fortasse par pari retulit maledictis lacescitus a fratre. N. Minime: frater eius neminem solet incescere probris. Neque si illum incescisset, id ipsum excusaret: nam, maledictis et malefactis par pari referre, christiana lege vetitum est.

DECV.